

Eindevaluatie Pilots Uitvoeringsprogramma Participeren naar vermogen

De evaluatie maakt inzichtelijk op welke manier de pilots Participatiewet zijn ingevuld, hoeveel mensen gebruik gemaakt hebben van de pilots, succesfactoren, verbeterpunten en bevindingen van deelnemers aan de pilots. De evaluatie beschrijft ook nut en noodzaak van continuering van de pilots in het Uitvoeringsprogramma Koersdocument en inzicht wordt gegeven in de financiële middelen om dit te kunnen realiseren.

Inhoudsopgave

Samenvatting.....	2
Inleiding.....	4
Hoofdstuk 1 Bevindingen en opgedane inzichten.....	6
1.1 Leeswijzer	6
1.2 Koersdocument	6
1.3 Bevindingen en inzichten	6
1.3.1 Meedoen naar vermogen.....	6
1.3.2 Meedoen, samenwerken en netwerken	8
1.3.3 Stimuleren en mogelijk maken.....	8
1.3.4 Ervaringen van kandidaten.....	9
1.3.5 Succesfactoren	9
1.3.6 Aandachtpunten voor het vervolg	9
1.3.7 De resultaten kortweg.....	10
1.3.8 Van pilot naar Uitvoeringsprogramma Koersdocument	10
1.3.9 Het vervolg	11
Hoofdstuk 2 Pilot Combinatie arbeidsmatige dagbesteding en beschut werk.....	13
2.1 Arbeidsmatige dagbesteding.....	13
2.2 Beschut werk	15
Hoofdstuk 3 Pilot Garantiebannen en wachtlijst Wsw	17
Hoofdstuk 4 Schoolverlaters speciaal onderwijs en praktijkonderwijs	19
Hoofdstuk 5 Project 300+.....	22
Hoofdstuk 6 Pilot zittend bestand.....	24
Hoofdstuk 7 Pilot De Verbeelding (Zandvoort)	26
Hoofdstuk 8 Pilot Indicering	29
Hoofdstuk 9: Financiën.....	30

Samenvatting

In de eindevaluatie pilots Uitvoeringsprogramma Participeren naar vermogen is antwoord gegeven op de vraag op welke manier de pilots zijn ingevuld, voor welke doelgroepen, hoeveel mensen er gebruik van hebben gemaakt, resultaten, bevindingen van deelnemers aan de pilots, succesfactoren en verbeterpunten.

Voorgesteld wordt om alle pilots, op één pilot na, op te nemen in het Uitvoeringsprogramma Koersdocument.

Uit de eindevaluatie is een aantal belangrijke bevindingen en inzichten naar voren gekomen:

- ***Meedoen naar vermogen door participeren***
We willen in ons aanbod aansluiten bij kansen en mogelijkheden die Haarlemmers en Zandvoorters hebben. Het eerste doel is het verkrijgen van werk en het tweede doel is maatschappelijke participatie. Uit de pilots blijkt dat uitstroom naar werk voor deze doelgroepen vaak nog niet direct te realiseren is vanwege een arbeidsbeperking. Maatschappelijke participatie, zoals vrijwilligerswerk en dagbesteding, is voor veel deelnemers wel goed haalbaar.
- ***Verbinding binnen sociaal domein en met partners in de stad, wijk en dorp***
Het is noodzakelijk om een palet aan mogelijkheden te hebben om te kunnen participeren en dat vraagt meer verbinding tussen de mogelijkheden van de Participatiewet en de Wmo, het vraagt netwerken en toegang hebben tot meerder participatiemogelijkheden en het gebruik maken van de mogelijkheden die de stad, wijk en dorp bieden. Het uitbouwen van het netwerk met partners en de verbinding met de stad, wijken en dorp zorgt ervoor dat we beter in staat zijn om de dienstverlening aan onze doelgroepen vorm te geven.
- ***Actieve interventie***
Bemiddeling, ondersteuning en inzet van re-integratie instrumenten is nodig omdat mensen uit de deelnemende doelgroepen in beperkte mate in staat blijken te zijn zelfstandig een baan te vinden of op een andere manier te participeren. Uit de pilots blijkt dat naast bemiddeling en ondersteuning met name het instrument jobcoaching van essentieel belang is om mensen aan het werk te krijgen en vooral ook aan het werk te houden. Ook de inzet van een werkervaringsplaats blijkt een goede opstap richting werk te zijn.
- ***Participatie vergroot eigenwaarde***
Uit ervaringen van deelnemers aan de pilots blijkt dat meedoen in de maatschappij bijdraagt aan hun gevoel van eigenwaarde en het hebben van een dagritme. Zij hebben het gevoel er weer bij te horen en grip te krijgen op hun leven. Maar dit gaat niet vanzelf: mensen geven aan veel te (moeten) leren en dat een veilige omgeving belangrijk is voor het opdoen van werkervaring.
- ***Persoonlijke aandacht activeert***
Uit iedere pilot blijkt persoonlijke aandacht de grote succesfactor te zijn: het uitgebreid de tijd nemen voor mensen, horen waar talenten, wensen en mogelijkheden liggen en het bieden van ondersteuning en begeleiding om dit te realiseren.
- ***Gebundelde kennis, ervaring en samenwerking***
Tijdens de uitvoering van de pilots is gebleken dat we beschikken over brede kennis en ervaring met bemiddelen naar betaald werk en andere vormen van participatie en we beschikken over een groot netwerk van relevante werkgevers, kennis en ervaring met inzet van instrumenten, goede samenwerking tussen gemeente, UWV en re-integratie partners.

- **Verbeterpunten**

Inzet zittend bestand

Uit de pilots blijkt dat inzet op het zittend bestand noodzakelijk is, omdat dit zorgt voor een effectieve aanlevering van klanten gericht op uitstroom naar werk of andere vormen van participatie. Dit verbeterpunt is inmiddels gerealiseerd door de vaststelling van het Koersdocument, waarin het 'ken je klant' principe is opgenomen.

Regelgeving

Regelgeving blijkt van invloed te zijn geweest op de pilots. Met name het instrument loonwaarde bepaling behorende bij de inzet van loonkostensubsidie blijkt in de praktijk lastig toe te passen. Dit verbeterpunt wordt met ingang van 1 januari 2017 van rijkswege gerealiseerd door een omvorming van de loonwaardebepaling naar een meer praktisch toepasbare variant. Daarnaast zijn de criteria voor indicering beschut werk streng. We passen als gemeente onze aanpak aan en we selecteren scherper op een groep met slechts weinig arbeidsmogelijkheden en die veel begeleiding op de werkplek nodig hebben.

Resultaten

In onderstaand overzicht geven we aan hoeveel mensen van elke pilot gebruik hebben gemaakt en wat op hoofdlijnen de resultaten zijn. Voor een nadere uitwerking en precisering van de cijfers verwijzen wij u naar de cijfers per pilot.

Pilot	Aantallen	Resultaat
Arbeidsmatige dagbesteding en beschut werk	58	Aan het werk binnen Werkdag en Paswerk
	6	Geselecteerd voor beschut werk
	10	Indicatie arbeidsmatige dagbesteding
	4	Opname doelgroepenregister
Garantiebanen en wachtlijst WSW	82	Gesprekken gevoerd
	30	Vrijwilligerswerk en mantelzorg
	3	Uitstroom regulier werk
	44	Traject door Pasmatch of Werkdag
Schoolverlaters speciaal onderwijs	59	Gesprekken gevoerd
	18	Uitstroom naar betaald werk
	7	Proefplaatsing
	3	Arbeidsmatige dagbesteding
	5	NOVA College
	5	In bemiddeling naar baan
Project 300+	97	Gesprekken gevoerd
	39	Uitkeringen beëindigd
	25	Aangemeld voor re-integratietraject bij Pasmatch, De Verbeelding of Agros
	33	Ontheffing arbeidsplicht
Zittend bestand	137	Gesprekken gevoerd
	13	Bemiddeling naar betaald werk
	77	Terugmeldingen door te grote afstand naar arbeidsmarkt
	47	Uitstroom richting betaald werk
De Verbeelding	70	Gesprekken gevoerd
	15	Teruggemeld door te grote afstand naar arbeidsmarkt
	21	Werkervaringsplek
	14	Uitstroom richting werk (incl. garantiebaan)

Inleiding

Vorig jaar mei is door de colleges van Haarlem en Zandvoort het Uitvoeringsprogramma Participeren naar vermogen vastgesteld (BBV 2015/162169). Dit programma beschrijft hoe vorm en inhoud wordt gegeven aan de uitvoering van de Participatiewet en vastgesteld beleid, zoals verordeningen en beleidsregels.

In dit Uitvoeringsprogramma zijn zeven pilots opgenomen welke vanaf mei 2015 gefaseerd zijn gestart. Een eerste evaluatie heeft december 2015 plaatsgevonden en deze is als tussenrapportage bijgevoegd bij de vierde kwartaalrapportage sociaal domein. Nu beschrijven we de eindevaluatie van de pilots.

Doelgroepen

In het Uitvoeringsprogramma onderscheiden we vier verschillende doelgroepen; deze doelgroepen zijn divers, hebben een wisselend arbeidsperspectief en hebben dus ook verschillende vormen van begeleiding nodig. Het gaat om de volgende doelgroepen:

- Werkzoekenden met een korte afstand tot de arbeidsmarkt.
- Werkzoekenden met een grote afstand tot de arbeidsmarkt.
- Werkzoekenden met een arbeidsbeperking.
- Jongeren tot 27 jaar met of zonder arbeidsbeperking.

Kernboodschap Uitvoeringsprogramma

Het Uitvoeringsprogramma is geformuleerd voor een jaar en de kernboodschap is:

- Iedereen participeert naar vermogen.
- Meer doen met minder geld.
- Continuering van bestaand beleid en toevoeging van nieuwe elementen door de komst van de Participatiewet en de inzet van nieuwe re-integratie instrumenten.
- Het beschikbare budget wordt gebruikt om zowel kansrijke als kansarme inwoners met een uitkering via de kortste weg richting regulier werk uit te laten stromen.
- We gebruiken de uitkomst van de pilots als input voor het meerjarenbeleid.

Pilots

In het Uitvoeringsprogramma Participeren naar vermogen is aangegeven met welke (nieuwe) instrumenten en doelgroepen we in het kader van de Participatiewet werken. De instrumenten vergroten de uitstroomkansen van mensen met een korte en grotere afstand tot de arbeidsmarkt. Via pilots doen we ervaring op met nieuwe en bestaande werkwijzen. Ook willen we een beeld krijgen van het gebruik van de instrumenten die de wet biedt voor de nieuwe doelgroepen.

De volgende pilots zijn vanaf mei 2015 gefaseerd gestart:

- Combinatie beschut werk en arbeidsmatige dagbesteding.
- Garantiebanen en wachtlijst Wsw (Wet sociale werkvoorziening)
- Schoolverlaters speciaal onderwijs en praktijkonderwijs.
- Project 300+.
- Zittend bestand.
- De Verbeelding Zandvoort.
- Pilot indicering.

Doel evaluatie pilots

Het doel van de eindevaluatie van de pilots is:

- Inzichtelijk maken op welke manier de pilots zijn ingevuld, voor welke doelgroepen, hoeveel mensen er gebruik van hebben gemaakt, bevindingen van deelnemers aan de pilots, succesfactoren en verbeterpunten.
- Uitspraak kunnen doen over continuering van de pilots als vaststaand beleid in het Uitvoeringsprogramma Koersdocument.
- Beeld te geven van de uitgaven vanaf de start van de pilots tot juli 2016.

Hoofdstuk 1 Bevindingen en opgedane inzichten

1.1 Leeswijzer

De evaluatie is als volgt opgebouwd. In het eerste hoofdstuk beschrijven we wat de pilots hebben opgeleverd en we leggen de verbinding met het Koersdocument.

In het tweede hoofdstuk beschrijven we per pilot kort de doelgroep, doel, uitvoering en resultaten, ervaringen van de deelnemers aan de pilots, succesfactoren en verbeterpunten en we sluiten af met een conclusie en aanbeveling.

Het laatste hoofdstuk bestaat uit een financiële paragraaf waarin we aangeven wat tot op heden de uitgaven per pilot zijn geweest en welke middelen nodig zijn om succesvolle pilots te kunnen opnemen in het Uitvoeringsprogramma Koersdocument.

1.2 Koersdocument

In het Koersdocument (BBV 2016/255655) geven we aan hoe we onze klanten willen stimuleren tot werk of participatie in de samenleving. We sluiten aan op talenten en mogelijkheden die onze klanten hebben. We stimuleren en zoeken naar participatiemogelijkheden in de stad en dorp.

Wijkinitiatieven, initiatieven van ondernemers, de mogelijkheden binnen de basisinfrastructuur, maar ook de samenwerking binnen de arbeidsmarktregio bieden kansen voor onze klanten. En daar waar zorg nodig is, leggen we dwarsverbanden binnen het sociaal domein.

De uitkomsten van de pilots helpen in het concretiseren van de koers die we hebben vastgesteld. De bevindingen en inzichten geven handvatten voor een verdere uitwerking in het Uitvoeringsprogramma Koersdocument.

1.3 Bevindingen en inzichten

1.3.1 Meedoen naar vermogen

Uitgangspunt is dat mensen uit de doelgroepen hun talenten kunnen benutten; in ons aanbod willen we aansluiten bij de kansen en mogelijkheden die Haarlemmers en Zandvoorters hebben. Het verkrijgen van betaald werk is daarbij het eerste doel, maar uit de pilots blijkt dat dat niet direct voor iedereen te realiseren is. Het tweede doel is maatschappelijke participatie. Om Haarlemmers en Zandvoorters naar vermogen mee te kunnen laten doen in de samenleving, is het belangrijk om zicht te krijgen op wat zij kunnen en waar hun talenten liggen.

De pilots Project 300+ en Zittend bestand zijn gericht op een aanpak om het bestand beter in beeld te krijgen. Het betreft voor deze twee pilots geen echt nieuwe werkwijzen, wel richten zij zich op een doelgroep die, op basis van eerder beleid, onderbelicht is gebleven: het zittend bestand. Eén pilot is uitgevoerd door een team van interne professionals en volgens een integrale werkwijze. Zij hebben dossiers van een deel van de mensen uit het bestand geanalyseerd en daarna de betreffende mensen gesproken. Het project is op een willekeurig bestand toegepast en vooraf is dus geen selectie gemaakt op de mate van kansrijk voor uitstroom of participatie. Het bestand is met name getoetst op rechtmatigheid en re-integratie mogelijkheden. In totaal zijn 97 mensen gesproken met als resultaat dat bijna de helft (39) van de uitkeringen is beëindigd. De redenen hiervan zijn divers:

uitstroom naar werk (15 mensen), fraude (10), verhuizing (7) en schending inlichtingenplicht (5). Tenslotte zijn 33 mensen ontheven van de arbeidsplicht.¹

Bij de andere pilot heeft re-integratie partner Agros eveneens een deel van het bestand 'doorgelicht', nadat eerst door SZW een administratieve screening heeft plaatsgevonden. Bij deze pilot stond uitstroom richting betaald werk voorop.

Deze pilot laat een mooie uitstroom naar werk zien. In totaal zijn 147 mensen aangemeld met als resultaat dat één derde is uitgestroomd naar betaald werk (47 mensen). De persoonlijke aandacht, het tijd nemen voor mensen en vragen naar talenten en wensen is voor het succes van cruciaal belang.

De pilot De Verbeelding richt zich op mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. De Verbeelding hanteert een integrale benadering; niet alleen werk maar ook andere participatiemogelijkheden zijn voor de deelnemers aan deze pilot actief onderzocht op basis van talenten en wat mensen wél kunnen.

Hoewel hier de uitstroom naar regulier werk minimaal te noemen is, is uitstroom naar werkervaringsplaatsen en participatiebanen groter. En dit is vaak een opstap richting regulier werk. De inzet van een jobcoach bleek in veel gevallen van cruciaal belang te zijn bij het krijgen en behouden van werk. In totaal zijn 84 mensen aangemeld en 55 mensen hebben succesvol een vorm van participatie (inclusief werk) gevonden (65%). Benadrukt wordt dat dit een gemotiveerde groep deelnemers betreft en via een intake zijn toegelaten tot de pilot.

De uitstroombmogelijkheden van jongeren uit het speciaal onderwijs hebben we eveneens onderzocht. Dit is voor ons een nieuwe doelgroep. In totaal zijn 48 jongeren aangemeld met als resultaat dat 17 jongeren uitgestroomd zijn richting betaald werk (35%) en 7 jongeren zijn gestart met een proefplaatsing. De uitstroombmogelijkheden naar werk zijn bij deze pilot het meest succesvol. Belangrijk is het samenspel tussen gemeenten, de scholen en het UWV enerzijds. Anderzijds is de persoonlijke en intensieve begeleiding van de leerlingen door onze re-integratie partner een onmisbare factor. Voor re-integratie is van cruciaal belang:

- specifieke kennis van de doelgroep,.
- beschikbaarheid van instrumenten om hen goed te begeleiden bij en voor te bereiden op het werken én
- kennis van de mogelijkheden op de arbeidsmarkt.

De groep mensen voor wie een reguliere baan (nog) niet is weggelegd, hebben kunnen deelnemen in de pilots 'arbeidsmatige dagbesteding en beschut werk' en de 'garantiebanen en wachtlijst Wet sociale werkvoorziening (Wsw)'. Deze groep kenmerkt zich door arbeidsbeperkingen en de noodzaak tot begeleiding. In de praktijk blijkt dat het vaak veel tijd neemt en ondersteuning vraagt om deze groep klaar te stomen voor werk of dagbesteding. Bij deze groep is de combinatie arbeidsmatige dagbesteding vanuit de Wmo het meest aan de orde, bovendien is hier ook vaak sprake van multiproblematiek, zoals schulden en verslaving.

Voor alle mensen die op de wachtlijst Wsw stonden, is een passend aanbod gevonden, variërend van een garantiebaan tot vrijwilligerswerk. Opvallend was dat er al redelijk veel mensen vrijwilligerswerk

¹ Zie voor volledige weergave van de cijfers de beschrijving per pilot.

of mantelzorg deden of in ieder geval een goede dagbesteding hadden en tevreden zijn met het leven zoals dat nu voor hen is.

Tot nu toe zijn nog geen mensen ingestroomd in de pilot beschut werk en dit heeft te maken met de strenge landelijk vastgestelde richtlijnen bij het UWV om voor een indicatie beschut werk in aanmerking te komen.

1.3.2 Meedoen, samenwerken en netwerken

Meedoen in de samenleving door werk, scholing of vrijwilligerswerk vinden we belangrijk. De pilots zijn gericht op het onderzoeken hoe het 'meedoen' in de samenleving vorm kan krijgen zowel voor de nieuwe als bestaande doelgroepen.

Afgezien van de pilot indicering, richten alle pilots zich in meer of mindere mate op de toeleiding naar werk. In geen van de pilots lukte dit in meer dan de helft van de gevallen. Dit komt omdat er niet voor iedereen geschikt werk voorhanden is, maar meer nog omdat de afstand tot de arbeidsmarkt re-integratie (nog) niet mogelijk maakt.

Het feit dat veel van onze klanten een grote afstand tot de arbeidsmarkt hebben, waardoor uitstroom naar werk nog niet mogelijk is, bevestigt de noodzaak van het beschikbaar hebben van een palet aan mogelijkheden om te kunnen participeren. Voorbeelden hiervan zijn arbeidsmatige dagbesteding, vrijwilligerswerk en het opdoen van werkervaring. Dat vraagt meer verbinding tussen de mogelijkheden van de Participatiewet en Wmo, het vraagt netwerken en toegang hebben tot meerdere participatiemogelijkheden en het gebruik maken van de mogelijkheden die de stad, wijk en dorp bieden.

In de pilots hebben we verschillende partners betrokken. Het Werkplein biedt directe bemiddeling naar werk. Pasmatch, en Agros zorgen voor extra ondersteuning om de stap naar werk te kunnen zetten. Voor arbeidsmatige dagbesteding zijn er, naast Werkdag en andere onderdelen in de Werkpas Holding, ook Wmo-gecontracteerde aanbieders die klanten begeleiden. Diezelfde Wmo-gecontracteerde aanbieders bieden ook recreatieve dagbesteding. We willen toe naar een divers aanbod waarin we maximaal gebruik maken van de specifieke kracht van de afzonderlijke aanbieders.

Het bestendigen en uitbouw van het netwerk met partners en de verbinding met de stad, wijken en dorp zorgen ervoor dat we beter in staat zijn om de dienstverlening aan deze verschillende doelgroepen vorm te geven.

1.3.3 Stimuleren en mogelijk maken

Actieve interventie, zoals bemiddeling en ondersteuning, is nodig; slechts in beperkte mate blijken mensen uit de deelnemende doelgroepen zelfstandig een betaalde baan te kunnen vinden of een andere vorm van participatie aan te gaan. We hebben in de pilots onderzocht of de beschikbare instrumenten, zoals job coaching en inzet loonkostensubsidie de doelgroep voldoende ondersteunen bij participatie. Er is telkens breed gebruik gemaakt van de mogelijkheden. Met name het instrument jobcoaching is belangrijk om mensen aan het werk te krijgen en vooral ook aan het werk te houden. Proefplaatsingen en werkervaringsplaatsen zijn vooral toegepast bij de doelgroep schoolverlaters speciaal onderwijs en praktijk onderwijs en bij kandidaten bij de Verbeelding als mogelijke opstap naar uitstroom betaald werk.

Tot nu toe blijkt dat loonkostensubsidie nog weinig ingezet wordt; de financiële prikkel van loonkostensubsidie lijkt van minder belang voor succesvolle plaatsingen dan de begeleiding die aan klanten geboden wordt.

Er zijn nog geen aanvragen voor werkplekaanpassingen gedaan.

We streven naar één basispakket van de re-integratie instrumenten in de arbeidsmarktregio Zuid-Kennemerland en IJmond om er op deze manier voor te zorgen dat het aanbod voor alle werkgevers gelijk is. Daarbij moet wel rekening gehouden met het feit dat het instrumentarium van het UWV en gemeenten op onderdelen vanuit de wet verschillend is.

1.3.4 Ervaringen van kandidaten

Meedoen in de maatschappij leidt ertoe dat mensen een netwerk opbouwen en onderhouden. Op dat netwerk kunnen mensen een beroep doen bij behoeften in hun dagelijks leven. Daarnaast draagt het actief zijn bij aan het gevoel van eigenwaarde en het hebben van een dagritme. Dit vinden we terug in de reacties van de kandidaten. De deelnemers hebben het gevoel er weer bij te horen en meer grip te krijgen op hun leven. Het gaat echter niet vanzelf. Zij geven aan veel te (moeten) leren en dat een veilige omgeving belangrijk is voor het opdoen van werkervaring. Ook wordt aangegeven dat er behoefte is aan nazorg.

1.3.5 Succesfactoren

In iedere pilot blijkt persoonlijke aandacht de grote succesfactor te zijn: het uitgebreid de tijd nemen voor mensen, horen waar talenten, wensen en mogelijkheden liggen en het bieden van ondersteuning en begeleiding om dit te realiseren.

Zowel de uitvoerders van de pilots (re-integratie partners) alsook de kandidaten die hun ervaringen vertellen geven dit aan.

Andere opvallende succesfactoren zijn: brede kennis en ervaring met bemiddelen naar betaald werk en andere vormen van participatie, beschikbaarheid van een groot netwerk van relevante werkgevers, kennis en ervaring met inzet van instrumenten, goede samenwerking tussen gemeente, UWV en re-integratie partners. Motivatie bij de deelnemers is eveneens als een grote succesfactor te kenmerken.

1.3.6 Aandachtspunten voor het vervolg

Verbeterpunten zitten met name in de randvoorwaarde om inzicht te hebben in het zittend bestand ('ken je klant'). Dit zorgt voor een effectieve aanlevering van kandidaten, gericht op uitstroom naar regulier werk, voorbereiding op werk, participatiebanen of andere vormen van participatie. Om het 'ken je klant' principe te kunnen implementeren, zijn inmiddels de eerste stappen gezet.

Regelgeving blijkt eveneens van invloed. Het instrument van loonwaarde bepaling behorende bij de inzet van loonkostensubsidie blijkt in de praktijk lastig toe te passen en wordt van rijkswege per 2017 omgevormd naar een praktischer toepasbare variant.

De criteria voor indicering Beschut werk zijn streng. In dit geval passen we als gemeente onze aanpak aan en selecteren scherper op een groep met slechts weinig arbeidsmogelijkheden en die veel begeleiding op de werkplek nodig heeft.

Het regionaal denken voor werk en participatie biedt meer kansen. De re-integratie instrumenten zijn regionaal afgestemd. Het werkgevers servicepunt (WSP) is eveneens regionaal georiënteerd. De eerste stappen richting één werkgeversdienstverlening voor alle werkgevers in de regio zijn gezet. De komende periode investeren we hier verder in om de kansen voor onze klanten te optimaliseren.

Binnen de pilot schoolverlaters speciaal onderwijs blijkt dat niet alle gemeenten in de regio meedoen. Dit leidt tot ongelijkheid tussen leerlingen uit de regio Zuid-Kennemerland (deelname aan de pilot) en leerlingen uit de Haarlemmermeer en IJmond (geen begeleiding of bemiddeling). IJmond overweegt inmiddels deelname aan de pilot.

Tenslotte constateren we dat de verbinding met de wijken kansen voor participatie versterkt. De basisinfrastructuur, vrijwilligersorganisaties en (buurt) initiatieven bieden veel mogelijkheden om actief te zijn. In de doorontwikkeling van de sociaal wijkteams wordt hier op ingehaakt.

1.3.7 De resultaten kortweg

Alle pilots hebben resultaten opgeleverd. Een combinatie van de onderzochte werkwijzen levert het beste resultaat. Om te weten bij wie welke participatiekansen aanwezig zijn, is het noodzakelijk om inzicht te hebben in het bestand. Periodiek spreken van onze klanten geeft dat beeld. Dossier onderzoek alleen geeft onvoldoende indicatie. Een actueel beeld van de kwaliteiten en mogelijkheden van onze klanten is nodig om kandidaten een passende ondersteuning te bieden bij het vinden van werk dan wel ze te stimuleren naar andere vormen van participatie.

Voor de doelgroep arbeidsmatige dagbesteding met multiproblematiek en beschut werk blijkt dat persoonlijke aandacht en intensieve begeleiding en verwijzing richting hulpverlening hen heeft geholpen om weer aan de slag te gaan.

Onze klanten voor wie re-integratie mogelijk is, is een professionele en regionale aanpak het meest effectief. De pilots uitgevoerd door Agros voor jongeren uit het speciaal onderwijs en voor klanten uit ons zittend bestand laat zien dat deze aanpak effectief is.

Participatiekansen in de brede zin, voor hen voor wie betaald werk (nog) niet mogelijk is, vraagt het betrekken van meer partners dan alleen de re-integratie partners. Denk aan partners in de stad en dorp en het sociaal wijkteam. De pilot de Verbeelding laat dat zien. De gecoördineerde aanpak, dichtbij de leefwereld van de kandidaten en de motivatie van de deelnemers heeft het grootste effect. Of en hoe we dit inzicht kunnen vertalen naar meerjarig beleid zullen we de komende periode uitdenken. We betrekken dit inzicht in de doorontwikkeling van de sociaal wijkteams, waarbij we ons realiseren dat de effecten voor het hele bestand geringer zullen zijn, en het beschikbaar krijgen van mogelijkheden in stad en dorp tijd vraagt.

1.3.8 Van pilot naar Uitvoeringsprogramma Koersdocument

Op basis van bevindingen, resultaten en succesfactoren stellen we voor alle pilots, behalve de pilot indicering, in het Uitvoeringsprogramma Koersdocument op te nemen.

1.3.9 Het vervolg

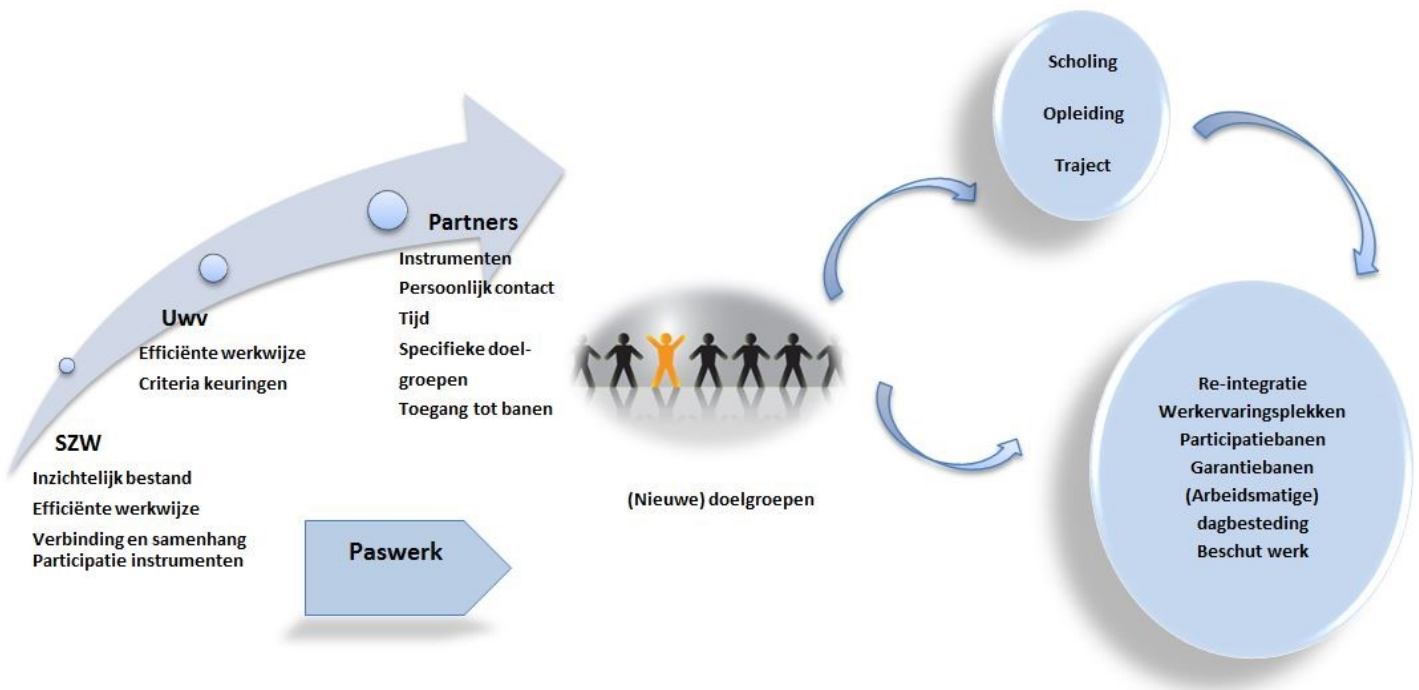
We hebben de bevindingen uit de evaluatie van de pilots gelegd naast het gedachtegoed uit het Koersdocument. Meedoen vinden we belangrijk en daar hebben we de pilots ook op gericht. Het gaat om het aansluiten op talenten en mogelijkheden om mee te doen naar vermogen. Daar tegenover is het belangrijk dat wij weten wie onze klanten zijn en dat we ondersteuning beschikbaar hebben het participeren stimuleert en dat we kansen in de regio, stad en wijk en dorp weten te benutten. En, tenslotte, dat samenwerking tussen partners en gemeente nodig is om tot goede resultaten te komen.

In het Uitvoeringsprogramma Koersdocument dat eind dit jaar wordt voorgelegd, worden de bevindingen uit de pilots en de keuzes en uitgangspunten van het Koersdocument opgenomen.

Participeren naar vermogen van (nieuwe) doelgroepen is succesvol als we met elkaar samenwerken en verbindingen leggen.

In onderstaand schem wordt duidelijk hoe we samenwerken en verbinden en waar de mogelijkheden liggen voor de (nieuwe) doelgroepen om succesvol mee te kunnen doen in de samenleving.

(Nieuwe) doelgroepen participeren naar vermogen

Hoofdstuk 2 Pilot Combinatie arbeidsmatige dagbesteding en beschut werk

Inleiding

Het afgelopen jaar is met deze pilot zowel ingezet op beschut werk als op arbeidsmatige dagbesteding.

De voorziening beschut werk is bedoeld voor mensen die door een lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking niet in een reguliere baan kunnen werken. Zij kunnen uitsluitend in een beschutte omgeving werken en met (structurele) begeleiding. Beschut werk is een voorziening uit de Participatiewet en is in eerste instantie gericht op arbeidsparticipatie. Dit onderscheidt de voorziening beschut werk van de arbeidsmatige dagbesteding in de Wmo. Arbeidsmatige dagbesteding is gericht op een zinvolle dag invulling en het ontwikkelen van sociale- en arbeidsvaardigheden. Doorstromen naar beschut werk kan een doel zijn, maar is voor lang niet iedereen haalbaar.

Door de landelijk aangescherpte richtlijnen om voor een indicatie beschut werk in aanmerking te komen, zien we nu in de praktijk dat de doelgroep beschut werk in toenemende mate overeenkomsten heeft met de doelgroep arbeidsmatige dagbesteding.

2.1 Arbeidsmatige dagbesteding

Doelgroep

Inwoners met een uitkering in het kader van de Participatiewet en bij wie in de meeste gevallen sprake is van multi problematiek. Deze problematiek bestaat meestal uit een combinatie van psychische problemen, een verstandelijke beperking, verslaving en/of schulden.

Doel pilot

Op efficiënte wijze kandidaten uit de doelgroep een passende ondersteuning bieden naar werk. Hierbij wordt gezocht naar werkplekken in het continuüm van arbeidsmatige dagbesteding tot en met betaald werk. Daarbij wordt ook in kaart gebracht welke re-integratie instrumenten ingezet moeten worden.

Uitvoering

De pilot wordt uitgevoerd door Werkdag, onderdeel van onze re-integratie partner Paswerk. Na aanmelding wordt de kandidaat uitgenodigd voor een intakegesprek om de mogelijkheden en beperkingen van de kandidaat in kaart te brengen. De kandidaat start al na een week voor minimaal 20 uur binnen Werkdag op een van de werkdelen. In deze zogenaamde observatie periode wordt bekeken wat de mogelijkheden qua werk zijn en welke begeleiding nodig is. Gedurende het traject wordt toegewerkt naar passende uitstroom en zoveel mogelijk gericht op werk. Wanneer sprake is van zorgproblematiek, wordt de kandidaat ondersteund en verwezen naar hulpverlening, zoals bijvoorbeeld de Brijderstichting.

Resultaten

Stand van zaken per juli 2016

Aantal kandidaten	Resultaat
58	In traject en aan het werk binnen Werkdag andere werkplekken binnen Paswerk.
Voor 33 van de 58 kandidaten aanvullende trajecten en acties:	
15	Indicatie arbeidsmatige dagbesteding: 10 toegekend, 1 afgewezen en 4 in behandeling
7	Opname doelgroepenregister: 4 toegekend en 3 in behandeling
4	Doorgestroomd naar Pasmatch voor bemiddeling naar betaald werk
1	Stroomt uit naar betaald werk en krijgt jobcoaching
6	Selectie van kandidaten die mogelijk in aanmerking komen voor beschut werk

Ervaringen

Een 44 jarige alleenstaande vrouw ontvangt sinds 2007 een bijstandsuitkering. Haar twee kinderen wonen bij haar ex partner en zij heeft psychische problemen. In het kader van Project 300+ is zij uitgenodigd voor een gesprek. Tijdens dit gesprek worden met haar afspraken gemaakt om weer te gaan participeren en krijgt zij een traject aangeboden. Na enige tijd is zij zover dat zij bij Werkdag kan starten met arbeidsmatige dagbesteding. Zij geeft na enige tijd aan dat zij door het traject en door de dagbesteding uit een vicieuze cirkel van depressie is gekomen. Zij is erg enthousiast over haar deelname aan de dagbesteding. De verwijzing naar Werkdag en de begeleiding heeft er voor gezorgd dat zij weer in staat om actief mee te doen in de maatschappij.

Een 53 jarige alleenstaande man is gestart binnen Werkdag met het uitvoeren van technische klussen voor de organisatie. Tijdens de individuele gesprekken bleek dat hij vanwege zijn technische achtergrond op de 3D afdeling van Werkdag goed aan de slag kon. Daarnaast bleek dat hij periodes van depressie heeft gekend en in het verleden. Via de gesprekken en het werken bleek dat er het leerpunt was om de eigen grenzen te bewaken. Door hierover in gesprek te zijn en feedback te geven kreeg hij zelf vertrouwen om de stap richting het werken buiten Werkdag uit te voeren. De kandidaat is gestart met een werkervaringsplek bij de 3D Makers Zone aan de Oude Weg in Haarlem. Werkdag heeft met hem een aanvraag voor het doelgroepenregister gedaan en deze is door het UWV toegekend. De werkgever Herman Bolhuis is zeer tevreden over het werken van de kandidaat en zal hem in de komende maand een betaalde functie aanbieden waarbij via Pasmatch Jobcoaching op de werkplek wordt geboden.

Succesfactoren

- Persoonlijke aandacht voor de klant en persoonlijke begeleiding.
- Kennis en ervaring met aanvragen opname in het doelgroepenregister.
- Goede samenwerking met Brede Centrale Toegang en zorgverleners waardoor zorg mijden voorkomen wordt.
- Kennis en ervaring met het bemiddelen naar betaald werk en naar garantiebanen.
- Kennis en ervaring met het inzetten van re-integratie instrumenten, zoals jobcoaching.
- Kennis en ervaring met directe plaatsing op een werkplek voor observatie.
- Inzet van e-learning en scholing.
- Het beschikbaar hebben van werkplekken bij werkgevers en binnen de Sociale Werkvoorziening en Haarlemse werkbedrijven.

Verbeterpunten

- Inzicht in zittend bestand.

Conclusie

Geconcludeerd kan worden dat alle 58 kandidaten zijn gestart met een vorm van participeren variërend van uitstroom naar een betaalde baan en doorstroom naar Pasmach voor bemiddeling naar betaald werk tot aanvraag van een indicatie dagbesteding.

Potentiële zorgmijders krijgen zorg en begeleiding door een goede samenwerking met de BCT.

Aanbeveling

Passende ondersteuning naar werk van inwoners bij wie sprake is van multiproblematiek en met een uitkering in het kader van de Participatiewet opnemen in het Uitvoeringsprogramma Koersdocument.

2.2 Beschut werk

Doelgroep

Inwoners met een uitkering in het kader van de Participatiewet, die door een lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking niet in een reguliere baan kunnen werken. Zij kunnen uitsluitend in een beschutte omgeving werken en onder aangepaste omstandigheden en zij hebben (structurele) begeleiding op de werkplek nodig.

Doel pilot

Het realiseren van de mogelijkheid om betaald werk te verrichten in een beschutte omgeving onder aangepaste omstandigheden en (structurele) begeleiding.

Uitvoering en resultaten

De pilot wordt uitgevoerd door Werkpas en is 1 januari 2016 gestart. De pilot houdt in dat over een periode van vijf jaar maximaal zeven mensen per jaar instromen richting beschut werk en deze mensen komen in dienst bij Werkpas. Het dienstverband bedraagt maximaal 25 uur per week en

betaling gebeurt conform het wettelijk minimumloon. Een dienstverband duurt maximaal 20 maanden conform de flexwet.

Op dit moment is nog niemand ingestroomd in de pilot beschut werk vanwege de strenge indicering door het UWV conform landelijke richtlijnen. De afgelopen maanden zijn twee mensen voorgedragen door de gemeente aan het UWV voor een indicatie beschut werk. Beide indicaties zijn afgewezen omdat deze mensen niet aan de richtlijnen voldeden. Het UWV geeft aan dat mensen alleen een indicatie krijgen als zij permanente begeleiding op de werkplek nodig hebben. Er moet sprake zijn van ernstige gedragsproblemen, sociale componenten tellen niet mee in de beoordeling.

Verbeterpunten

- Indicatiestelling beschut werk.

De verwachting was dat er met deze pilot zeven mensen op jaarbasis voor een indicatie beschut werk in aanmerking konden komen. De indicering is dermate streng, dat we er van uit mogen gaan dat het om een lager functionerende doelgroep gaat. In de praktijk blijkt dat deze doelgroep vaak op eenzelfde of zelfs lager niveau functioneert dan mensen die deelnemen aan arbeidsmatige dagbesteding. Vanuit onze reguliere kanalen komen er vooralsnog geen kandidaten naar voren die aan de criteria voldoen. We zijn nu in gesprek met zorgaanbieders en PRO/VSO scholen of zij kandidaten hebben die mogelijk wel aan de criteria voldoen.

Conclusie

Door de strenge indicering zijn nog geen kandidaten ingestroomd in de pilot beschut werk en om deze reden heroriënteren wij ons op andere vindplekken van mogelijke kandidaten.²

Aanbeveling

Het realiseren van de mogelijkheid om betaald werk te verrichten in een beschutte omgeving onder aangepaste omstandigheden en met begeleiding op de werkplek opnemen in het Uitvoeringsprogramma Koersdocument.

² De staatssecretaris heeft aangegeven inzet van beschut werk belangrijk te vinden. Nu is inzet op beschut werk nog vrijwillig, maar mochten gemeenten geen gehoor geven aan haar wens, dat gaat zij inzet beschut werk mogelijk verplicht stellen.

Hoofdstuk 3 Pilot Garantiebanen en wachtlijst Wsw

Doelgroep

Inwoners met een Wsw indicatie die op 31 december 2014 op de wachtlijst van de Wsw stonden.

Doel pilot

Alle mensen van de wachtlijst Wsw screenen en plaatsen op een garantiebaan en de mogelijkheden en wensen van deze doelgroep in kaart te brengen. Wanneer een garantiebaan niet de tot de mogelijkheden behoort, dan wordt de kandidaat begeleid naar een andere vorm van participatie, zoals arbeidsmatige dagbesteding, beschut werk of vrijwilligerswerk.

Uitvoering

Deze pilot wordt uitgevoerd door Pasmatch.

In de oriëntatiefase zijn 82 mensen gesproken en voor hen is een plan van aanpak gemaakt.

Opvallend was dat er al redelijk veel mensen vrijwilligerswerk of mantelzorg deden of in ieder geval een goede dagbesteding hadden en tevreden zijn met het leven zoals dat nu voor hen is.

Resultaten

Stand van zaken per juli 2016

Aantal kandidaten	Resultaat
82	Gesprekken gevoerd
Voor iedere kandidaat is een plan van aanpak opgesteld en dit heeft tot de volgende resultaten geleid:	
30	Vrijwilligerswerk en mantelzorg
3	Zelfstandig uitgestroomd richting regulier werk
3	Kandidaten zijn verhuisd en vallen daarmee buiten de pilot
2	Vanwege psychosociale problemen worden deze kandidaten in een later stadium gesproken
Voor 44 van de 82 kandidaten zijn via Pasmatch of Werkdag aanvullende trajecten en acties gestart:	
15	Assessment en werkstage bij Pasmatch (Werken aan Werk)
17	Arbeidsmatige dagbesteding bij Werkdag
12	Maatwerktraject richting garantiebaan. Twee kandidaten zijn geplaatst op een garantiebaan en twee zijn bezig met een proefplaatsing. Voor de overige acht kandidaten wordt een garantiebaan gezocht

Ervaringen

Roy vindt het fijn om met ons gesproken te hebben en nu weer bezig te zijn op een werkplek. Hij heeft met zijn loopbaanbegeleider weer de begeleiding van Zuiderpoort (GGZ) in gang gezet voor zijn verslaving en de stemmen in zijn hoofd. Wie weet wat er allemaal nog mogelijk is...

Een 55 jarige Haarlemmer geplaatst op een garantiebaan in het magazijn van het Waterlaboratorium in de Waarderpolder: "ik had niet gedacht dat het nog zou lukken, maar betaald werk is altijd de opzet geweest. Ik heb nu zelfs weer 'vakantiedagen'.

Een 59 jarige man uit Zandvoort is aan het werk in de groenvoorziening na eerst werkervaring opgedaan te hebben bij Paswerk in de groenvoorziening. Hij werkt fulltime bij MSD op een garantiebaan en heeft aan zijn jobcoach gevraagd of zijn dochter ook begeleiding kan krijgen bij de jobcoach. "Het heeft mijn leven op de rit aezet. nu dat van haar noa. Ik heb een prachtbaan hier en met de trein ben ie er zo".

Succesfactoren

- Individuele gesprekken op maat en persoonlijke aandacht voor de klant.
- Kandidaten hebben het als prettig ervaren dat er geen druk op dit traject stond en dat er naar mogelijkheden werd gezocht die bij hen pasten.
- Kennis van de sociale kaart van Haarlem, zodat een goed advies gegeven kon worden over mogelijkheden om te re-integreren en participeren en over organisaties en instanties.
- Kennis en ervaring met het bemiddelen naar een garantiebaan.
- Kennis en ervaring met het aanvragen van loonwaardemetingen.
- Mogelijkheden binnen Pasmatch voor kandidaten, zoals het doen van assessments en het gebruik maken van de werkplekken van de SW.

Verbeterpunten

- Inzicht aan de werkgever geven over de hoogte van de loonkostensubsidie.

Vanuit het Rijk is bepaald dat de loonwaarde pas bepaald kan worden wanneer iemand een contract bij een werkgever heeft en nog niet tijdens de proefplaatsing. Sommige werkgevers willen de hoogte van de loonwaarde graag van te voren weten en de mogelijke kosten die daar verbonden zijn³.

Conclusie

In totaal zijn 82 kandidaten gesproken en gescreend. Alle deelnemers zijn gestart met een vorm van participeren variërend van een garantiebaan tot arbeidsmatige dagbesteding en vrijwilligerswerk. En dat betekent dat er geen wachtlijst Wsw meer bestaat. Wel is en blijft het belangrijk om in de komende jaren kandidaten met een arbeidsbeperking te blijven bemiddelen en begeleiden richting garantiebaan en andere vormen van participeren.

Aanbeveling

Passende ondersteuning voor inwoners met een arbeidsbeperking richting werk, garantiebanen en andere vormen van participeren opnemen in het Uitvoeringsprogramma Koersdocument.

³ Dit knelpunt is inmiddels opgelost. Landelijk wordt 1 januari 2017 de forfaitaire loonwaarde ingevoerd en dit maakt het mogelijk om de loonwaarde methodiek direct bij proefplaatsing in te zetten.

Hoofdstuk 4 Schoolverlaters speciaal onderwijs en praktijkonderwijs

Doelgroep

16 en 17 jarige leerlingen die het Speciaal- of Praktijkonderwijs gevolgd hebben met het profiel arbeid.

Doel pilot

35 schoolverlaters uit Haarlem en vijf schoolverlaters uit Zandvoort bemiddelen richting betaalde arbeid. Wanneer dit (nog) niet tot de mogelijkheden behoort, het bieden van een andere vorm van participatie, zoals beschut werk of arbeidsmatige dagbesteding.

Uitvoering

Deze pilot wordt uitgevoerd door Agros BV en is in het voorjaar van 2015 van start gegaan. Als eerste stap doet Agros intakegesprekken op school met leerlingen en hun ouders om de mogelijkheden en wensen van de jongeren in beeld te brengen. Vervolgens begeleidt Agros de jongeren zoveel mogelijk richting regulier en betaald werk. Als betaald werk (nog) niet mogelijk is, wordt onderzocht of de jongere in aanmerking komt voor beschut werk of arbeidsmatige dagbesteding of een andere vorm van participeren.

Resultaten

Stand van zaken per juli 2016

Aantal kandidaten	Resultaat
59	Intakegesprekken
11	Kandidaten zagen af van een traject
48 van de 59 kandidaten zijn aangemeld voor een traject met het volgende resultaat:	
17	Uitgestroomd richting betaald werk
7	Proefplaatsing
5	In bemiddeling naar baan, proefplaatsing of arbeidsmatige dagbesteding
2	Intakes moeten nog plaatsvinden
17 van de 48 trajecten zijn afgesloten c.q. kandidaten zijn doorverwezen:	
3	Arbeidsmatige dagbesteding
4	Verhuisd na intake
3	Wajong uitkering
1	Instroom in uitkering
5	NOVA college
1	Uitstroom naar werk (zelf geregeld door kandidaat)

De kandidaten zijn bij werkgevers in de regio aan de slag gegaan en zij voeren met name praktische werkzaamheden uit. Zij werken bij Hubo, Zeeman, Spaarnelanden, hoveniersbedrijf Theo Denayere en aantal kandidaten werkt bij het pas gestarte project RAAK! Sport naar werk.

Ervaringen

Samenwerking tussen Anne, de werkgever, een bakker in Heemstede en Agros.

Roos, 18 jaar oud, zij komt net van het praktijkonderwijs en werkt nu bij een bakker in Heemstede.

Na de praktijkschool wilde ik graag iets met dieren gaan doen. Ik werd niet toegelaten op de opleiding voor iets met dieren, omdat mijn cijfer voor rekenen niet hoog genoeg was. Ik vond dat jammer, maar eigenlijk wilde ik ook niet meer naar school. Ik heb toen e-mails gestuurd naar dierenwinkels, maar werd niet aangenomen. Dat vond ik ook jammer. Op mijn school hebben we mensen van Agros leren kennen, Ben en Melissa. Zij zijn bij ons thuis komen praten over wat ik zou willen. Melissa had goed contact met een bakker in Heemstede en wist dat zij iemand zochten. Ik kon snel bij de bakker aan het werk en dat kwam ook omdat Melissa mij geholpen heeft. Dat was heel fijn. Bij de bakker help ik om croissantjes klaar te leggen en broodjes te smeren. Melissa heeft mij geleerd om met de klanten en met de kassa om te gaan. Ik vind het heel leuk om bij de bakker te werken en ik vind het fijn om met mensen te zijn. Ik denk dat ik dit werk nog wel even blijf doen”.

De werkgever, eigenaar van een bakkerszaak in het centrum van Heemstede

Bert Spenkelink is eigenaar van een bakkerszaak in Heemstede. Door Agros is hij met Anne in contact gekomen en na een proefperiode heeft hij Anne in november 2015 een halfjaarcontract aangeboden, dit contract is inmiddels met een half jaar verlengd.

“Het werken met de kassa lukt Anne in het begin nog niet meteen goed. Ik was daarom ook blij dat Melissa aanbood om te starten met een kassatraining. Melissa heeft ons uitgelegd hoe wij Anne het beste konden inwerken door zoveel mogelijk aan te sluiten op haar manier van leren. In de praktijk komt dit neer op veel herhaling én veel geduld. Agros is er niet alleen voor Anne, maar ook voor mij als werkgever. Agros heeft mij gewezen op de mogelijkheden van de overheid wat betreft de financiële tegemoetkomingen. Zo is mij uitgelegd wat de no-risk polis inhoudt en ondanks dat ik het daar niet voor doe, ben ik daar wel blij mee. Door samenwerking met Agros heb ik nu een hartstikke leuke en gemotiveerde medewerker in dienst!”.

Melissa Schouten, consulent bij Agros, re-integratiepartner

De verwachtingen van de kandidaten uit de doelgroep zijn hoog en overstijgen in veel gevallen het niveau dan wel het tempo dat men in de praktijk aankan. Het in beeld krijgen van wat de kandidaat echt (aan)kan en het bespreken ervan zijn belangrijke aandachtspunten. De match tussen werkgever en kandidaat is één ding, maar het werk behouden is voor de meeste kandidaten een behoorlijke uitdaging. Het is belangrijk om een werkgever voor te bereiden op het werken met een jongere uit de doelgroep. Het kost de werkgever vooral veel geduld, aandacht en tijd, daar moet wel ruimte voor zijn in een

Succesfactoren

- Samenwerking gemeente en Agros: korte lijnen, goede bereikbaarheid, vaste contactpersonen en maandelijks voortgangs overleg.
- Breed netwerk (werkgevers) Agros, waardoor snel een zorgvuldige match kan plaatsvinden.
- Betrokkenheid, individuele aandacht en motiverende inslag voor de leerlingen door Agros.
- Samenwerking tussen scholen, leerlingen, ouders, werkgevers, hulpverleners, Agros.
- Kennis Sociale Kaart Agros (signaleren en verwijzen naar Brijder en sociaal wijkteam).

Verbeterpunten

- Uitbreiding pilot schoolverlaters naar Arbeidsmarkt- en RMC regio.

Nu komt het voor dat leerlingen uit dezelfde klas wel begeleid worden doordat zij in regio Zuid-Kennemerland wonen en leerlingen jonger dan 18 jaar in de IJmond worden niet begeleid.

- Optimalisering proces opname doelgroepenregister.

Opname in het doelgroepenregister kost veel tijd, vooral voor leerlingen uit het speciaal onderwijs.

- Meer bekendheid pilot schoolverlaters bij leerlingen, ouders, scholen en werkgevers.
- Nazorg als leerlingen een contract bij een werkgever hebben.

Conclusie

59 intakegesprekken hebben plaatsgevonden en 48 trajecten zijn gestart. Voor alle leerlingen is een vorm van participeren gevonden, waarbij bij opvalt dat een groot aantal leerlingen (17) is uitgestroomd richting betaald werk.

Scholen, leerlingen, ouders en werkgevers zijn tevreden met de mogelijkheden die de pilot geeft en voorkomt dat leerlingen thuis op de bank zitten/ c.q. tussen wal en schip raken.

Aanbeveling

Passende ondersteuning aan schoolverlaters PRO/VSO scholen richting uitstroom naar werk en andere vormen van participeren opnemen in het Uitvoeringsprogramma Koersdocument.

Dit in afstemming met de Meerjarenbeleidsaanpak van bestrijding voortijdig schoolverlaten (VSV) 2017-2021 voor deze jongeren in kwetsbare posities.

Hoofdstuk 5 Project 300+

Doelgroep

Inwoners met een uitkering in het kader van de Participatiewet in het zittend bestand van de hoofdafdeling SZW.

Doel project

Meer inzicht krijgen in het zittend bestand van de hoofdafdeling SZW en het vaststellen van de rechtmatigheid van de uitkering.

Uitvoering

Het project is binnen de hoofdafdeling SZW uitgevoerd.

Gestart wordt met een dossier onderzoek, waarin medewerkers van het team op integrale wijze de rechtmatigheid van de uitkering vaststellen. Vervolgens worden alle klanten gesproken en in dit persoonlijke gesprek komt een aantal onderwerpen aan de orde: participatiemogelijkheden, minimaregelingen en mogelijke schulden. Het aanbod van participatiemogelijkheden varieert van aanmelding voor een traject bij Pasmatch of Agros tot verwijzing naar een voorliggende voorziening of de start van een eigen bedrijf.

Resultaten

Stand van zaken juli 2016

Aantal kandidaten	Resultaat
97	Gesprekken hebben plaatsgevonden
Waarvan	
39	Uitkeringen zijn beëindigd, waarvan 10 wegens fraude. Overige redenen beëindiging o.a. uitstroom richting betaald werk (15), verhuizing (7), niet voldoen aan inlichtingenplicht (5)
25	Aangemeld voor een re-integratie traject bij Pasmatch, De Verbeelding of Agros
33	Kandidaten hebben een ontheffing van de arbeidsplicht gekregen en zijn gewezen op de mogelijkheden van het doen van vrijwilligerswerk en/of het verrichten van een tegenprestatie

Ervaringen

Een 34 jarige alleenstaande moeder ontvangt sinds 2007 een bijstandsuitkering. Zij heeft twee kinderen, waarvan het jongste kind net geboren is. De vader van het jongste kind is onbekend bij SZW; mevrouw heeft verklaard niet te weten wie de vader is. Onderzoek wijst echter uit dat zij samen met haar kinderen en 'partner' op een aantal foto's is te zien. Door bureau Fraudebeheer zijn een aantal waarnemingen verricht en werd de man op de foto waargenomen in het huis van mevrouw. In een gesprek dat vervolgens met mevrouw plaatsvond verklaarde zij al geruime tijd samen te wonen met de vader van haar jongste kind en de vader beschikt over een die over een inkomen. Nu de kogel voor haar door de kerk was, gaf mevrouw aan opgelucht te zijn omdat het al die tijd 'niet goed heeft gevoeld'. Een aedeelte van de uitkerina is teruaaevorderd.

Een 42 jarige man, sinds 2012 een bijstandsuitkering, en daarvoor had hij een arbeidsverleden in Nederland van 15 jaar. Hij heeft een briefadres en er waren eerdere fraude onderzoeken in verband met woonfraude. Hij wordt gesproken over een re-integratie traject en hij staat hier ogenschijnlijk voor open. Vervolgens wordt een afspraak bij Pasmatch gemaakt, maar hij komt vervolgens drie keer zonder afbericht niet opdagen en ook haalt hij zijn post niet meer op. Vervolgens wordt de uitkering beëindigd en tot op heden heeft hij geen aanspraak meer gemaakt op een uitkering.

Succesfactoren

- Integrale werkwijze. Steeds blijkt dat informatie en kennis uit verschillende afdelingen en overdracht van kennis leidt tot een totaalpakket van uitkering, handhaving, schulddienstverlening en re-integratie.
- Aandacht en gesprekken zorgt voor een positieve beweging bij mensen met als gevolg dat zij gaan participeren in de samenleving.
- Beëindigen van de uitkering van klanten die geen recht bleken te hebben op een uitkering.

Verbeterpunten

- Inzicht in het klantenbestand.

Met het vaststellen van het Koersdocument gaan wij onze klanten spreken en krijgen wij hiermee inzicht in het klantenbestand.

Conclusie

Doel van deze pilot was inzicht in het zittend bestand te krijgen en de rechtmatigheid van de uitkering opnieuw vast te stellen. Deze doelstellingen zijn grotendeels behaald: de integrale werkwijze op het gebied van het vaststellen van de rechtmatigheid van de uitkering heeft geleid tot het terugbrengen van een onrechtmatige aanspraak op uitkeringen, inzicht in het zittend bestand en toeleiding naar diverse vormen van participatie.

Aanbeveling

Verwerken van de effectieve elementen van deze werkwijze in het 'ken je klant principe', zoals in het Koersdocument is besloten en opnemen in het Uitvoeringsprogramma Koersdocument.

Hoofdstuk 6 Pilot zittend bestand

Doelgroep

Inwoners met een uitkering in het kader van de Participatiewet in het zittend bestand van de hoofdafdeling SZW.

Doel project

Bemiddeling op het zittend bestand met als doel uitstroom naar werk.

Uitvoering

Deze pilot wordt uitgevoerd door Agros BV.

Resultaten

Stand van zaken juli 2016

Aantal kandidaten	Resultaat
147	Aangemeld bij Agros door SZW nadat administratieve screening door SZW heeft plaatsgevonden.
10	Niet verschenen op een uitnodiging voor een intakegesprek
137 van de 147 kandidaten zijn gesproken met het volgende resultaat:	
77	Teruggemeld vanwege een grote afstand tot de arbeidsmarkt
47	Uitgestroomd richting betaald werk
13	Kandidaten zijn bezig met bemiddeling naar werk

Ervaringen

Een jobcoach van Agros

Karim ontving sinds mei 2014 een uitkering in het kader van de Participatiewet. Hij is bij ons aangemeld in het project "zittend bestand" voor mensen die al langere tijd gebruik maken van de uitkering.

Om een goede start te maken hebben we met Karim zijn CV geactualiseerd. Dit gaf aanleiding tot een beroeps oriënterend gesprek. Het bleek dat hij graag aan de slag wilde maar dat hij ook onzeker is geworden van de afwijzingen op de sollicitatiegesprekken in de afgelopen periode. We zijn daarom sollicitatiegesprekken gaan oefenen zodat hij zich beter kon presenteren. Na een aantal weken was Karim zover dat hij voorgesteld kon worden bij diverse werkgevers van ons netwerk. Bij één van de relaties werd hij uitgenodigd om zich persoonlijk voor te stellen. Ook naar dit gesprek hebben wij hem begeleid en waren wij bij het gesprek aanwezig. Hij heeft het zo goed gedaan dat hij de werkgever al meteen heeft kunnen overtuigen om hem aan te nemen.

De voorwaarde om bij deze werkgever in dienst te mogen komen was het behalen van het Vca-certificaat (Veiligheidschecklist Aannemers of Veiligheid). Ook hierin hebben wij hem begeleid door het meerdere malen doornemen van de lesstof en het doen van proefexamens. Hij is in één keer geslaagd; mede door de begeleiding maar ook door zijn eigen doorzettingsvermogen. Met het certificaat 'op zak' kon Karim meteen beginnen aan zijn nieuwe uitdaging. In ons laatste gesprek vertelde Karim vol enthousiasme over zijn werk. Inmiddels werkt hij al een jaar, naar volle

Succesfactoren

- Persoonlijke aandacht voor inwoners met een uitkering die vaak al een lange periode niet waren gesproken. Deze aandacht werd als zeer positief ervaren door kandidaten.
- Kennis en ervaring met bemiddelen, matchen en begeleiden van kandidaten richting betaald werk.
- Samenwerking gemeente en Agros: korte lijnen, goede bereikbaarheid, vaste contactpersonen en maandelijks voortgang overleg.
- Breed netwerk (werkgevers) Agros, waardoor snel een zorgvuldige match kan plaatsvinden.

Verbeterpunten

- Inzicht in het klantenbestand.
Met het vaststellen van het Koersdocument gaan wij onze klanten spreken en krijgen wij hiermee inzicht in het zittend bestand.

Conclusie

Doel van deze pilot was inzet op het zittend bestand en uitstroom richting betaald werk. Deze doelstellingen zijn gedeeltelijk behaald.

In het Koersdocument is beschreven dat wij onze klanten weer gaan spreken en dat betekent dat we gaan inzetten op het zittend bestand.

Aanbeveling

Inzet op zittend bestand opnemen in het Uitvoeringsprogramma Koersdocument.

Hoofdstuk 7 Pilot De Verbeelding (Zandvoort)

Doelgroep

Inwoners van Zandvoort met een grote afstand tot de arbeidsmarkt.

Doel pilot

Het beschikbaar hebben van een passend aanbod aan inwoners van Zandvoort met een grote afstand tot de arbeidsmarkt en die op grond van de Wmo, Participatiewet of Jeugdwet in aanmerking komen voor een vorm van arbeidsmatige dagbesteding of werk.

Uitvoering

De pilot wordt uitgevoerd door De Verbeelding, een netwerkorganisatie die zich richt op Zandvoorters met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Met de aangemelde kandidaten vindt een intakegesprek plaats. Wanneer in dit gesprek blijkt, dat zij kunnen doorstromen naar werk, dan worden zij door een jobcoach begeleid in het vinden en behouden van werk. Mocht uitstroom naar werk nog niet mogelijk zijn, dan kunnen mensen bij het Buurtbedrijf werkervaring opdoen. Kandidaten doen dit onder begeleiding en de werkzaamheden variëren van productiewerk tot het onderhouden van tuintjes voor ouderen.

Resultaten

Stand van zaken juli 2016

Aantal kandidaten	Resultaat
Totaal 84	Aangemeld waarvan 72 met een bijstandsuitkering en 12 Wmo kandidaten
14	Teruggemeld voor intake in verband met mutaties in persoonlijke situatie.
70	Intakegesprekken hebben plaatsgevonden
15	Teruggemeld na intake in verband met mutaties in persoonlijke situatie en/of te grote afstand naar de arbeidsmarkt
Voor 55 van de 84 kandidaten is een traject gestart:	
5	Uitgestroomd richting betaald werk
2	Uitstroom richting garantiebaan
7	Productiewerk
10	Scholing
21	Werkervaringplek
10	Kandidaten bevinden zich in de oriëntatie fase

De kandidaten werken bij verschillende werkgevers en in diverse functies: bibliotheek, Kringloopwinkel Het Pakhuis, horeca. De kandidaten worden begeleid door een jobcoach.

Ervaringen

“Ik vind administratief werk leuk om te doen en heb de opleiding bedrijf administratief medewerker gevolgd. Ik ben heel blij dat ik bij De Verbeelding ervaring kan opdoen met administratief werk. Het is een prettige werkomgeving en ik leer heel veel, omdat ik goed begeleid word. Ik wil graag nog meer leren en meer doen voor De Verbeelding. Ik weet dat ik straks ook zonder begeleiding moet kunnen werken en zie daar een beetje tegenop. Mijn begeleider helpt me om meer zelfvertrouwen te krijgen en na te denken over mijn toekomst”.

“Ik beoordeel nieuwe bijstandsaanvragen van onder andere jongeren. Veel aanvragers zijn door psychische problemen een tijd gestopt met hun opleiding of werk. Om de draad weer op te kunnen pakken, hebben ze een tijdelijke plek nodig waar meer begeleiding voor hen is. Zoals de jonge vrouw die ik onlangs doorverwees naar De Verbeelding. Zij vonden voor haar een stageplek die inhoudelijk perfect aansluit bij de opleiding die zij gaat volgen. Met dit duwtje in de rug is ze heel blij. Misschien wordt de stage op termijn een betaalde baan”.

“Toen ik de eerste keer in Het Pakhuis kwam werken, was ik best zenuwachtig. Ik had al een paar jaar niet gewerkt en zat veel alleen thuis met mijn dochtertje. Gelukkig stelden de andere vrijwilligers me op mijn gemak. Ik ben blij dat in deze kringloopwinkel kon beginnen. Ik ruim kleding en andere spullen op of sorteer de sjaals. Alles ligt altijd na één dag alweer door elkaar. Hier kan ik langzaam inkomen. Ik hoef niet zo vroeg te beginnen en word ingewerkt door één van de vrijwilligers. Ik ben ook weer op tijd thuis om mijn dochtertje van school te halen. En zij kan nu zeggen: Mama moet naar haar werk’.

Succesfactoren

- Het lokale karakter: de doelgroep wil graag in de eigen gemeente werken en De Verbeelding is gefocust op plaatsing in Zandvoort. Korte lijnen naar alle betrokkenen in het netwerk: naar kandidaten, ondernemers en bestuur.
- Kennis en expertise wordt samengebracht op lokaal niveau in een zelf organiserend team.
- Plaatsing in een reguliere werksetting: mensen willen graag werken in een ‘normale’ werkomgeving. De Verbeelding focust op plaatsing bij lokale ondernemers en organisaties.
- Oproep aan kandidaten door de gemeente: er gaat een zeker gezag uit van een oproep vanuit de gemeente om te komen praten bij De Verbeelding. Dat helpt kandidaten om de eerste stap te zetten.
- Jobcoaches zijn de kern van De Verbeelding; zij zorgen voor contact met kandidaten en werkgevers en verwijzers, waardoor een match tot stand wordt gebracht.

Verbeterpunten

- Selectie en aanlevering van potentiële kandidaten.
- Inzicht in het klantenbestand.
- Verbinding versterken binnen sociaal domein met betrekking tot Jeugd en Wmo.

Conclusie

55 kandidaten die een traject zijn gestart, hebben een passend aanbod gekregen.

Gebleken is dat er vanuit de Wmo, SZW en vanuit de Jeugdwet nog te weinig kandidaten aangemeld worden.

Op basis van de behaalde resultaten en de hierboven genoemde succesfactoren kan geconcludeerd worden dat het doel van de pilot behaald is.

Aanbeveling

De Verbeelding opnemen in het Uitvoeringsprogramma Koersdocument.

Hoofdstuk 8 Pilot Indicering

Doelgroep

Maximaal zeven inwoners van Haarlem en Zandvoort indiceren die in aanmerking komen voor een garantiebanaan.

Doel pilot

Een ingericht werkproces in samenwerking met UWV en re-integratie partners ten behoeve van inwoners die in aanmerking komen voor een garantiebanaan.

Uitvoering

Het afgelopen jaar zijn in samenwerking met het UWV en re-integratie partners zeven indiceringen doorlopen en besproken en zijn werkafspraken gemaakt en werkprocessen ingericht. De indiceringen hebben zich niet alleen beperkt tot de garantiebanaan, maar gingen ook over opname in het doelgroepenregister en indicaties beschut werk. Ook heeft casuïstiek bespreking plaatsgevonden.

Succesfactoren

- Goede samenwerking tussen UWV, gemeenten en re-integratie partners.
- Kennisoverdracht (over nieuwe doelgroepen in wijze van indiceren) tussen UWV, gemeenten en re-integratie partners.

Verbeterpunten

- Dossier vorming ten behoeve van opname in het doelgroepenregister.
Op onderdelen is het nog niet geheel duidelijk welk onderzoek het UWV verricht en welke gegevens door gemeenten en re-integratie partners zouden moeten worden aangeleverd om een zo compleet mogelijk dossier te krijgen.

Conclusie

Conclusie van deze pilot is dat de beoogde resultaten zijn behaald: zeven indiceringen zijn gedaan en de werkprocessen rond de indicering zijn ontwikkeld en ingeregeld in de organisatie van SZW. Ook zijn tussen gemeente, UWV en re-integratie partners werkafspraken gemaakt omtrent indicering.

Aanbeveling

Pilot indicering beëindigen omdat de beoogde resultaten zijn behaald en de werkprocessen indicering zijn geborgd in de organisatie van SZW.

Hoofdstuk 9: Financiën

In onderstaande tabellen wordt per gemeente de uitgaven in het kader van de pilots aangegeven over de periode van de start van de pilots tot en met juni 2016. Ook wordt aangegeven welke budgetten nodig zijn voor de komende vier jaar om de pilots in het Uitvoeringsprogramma Koersdocument op te kunnen nemen. Alle bedragen zijn exclusief BTW.

HAARLEM

Pilot	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Arbeidsmatige dagbesteding/zorg voor werk	€ 250.000	€ 105.133	€ 254.000	€ 254.000	€ 254.000	€ 254.000
Beschut werk	€ -	€ -	€ 198.333	€ 198.333	€ 198.333	€ 79.333
Garantiebanen / Wachtlijst Wsw	€ 300.000	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt
Schoolverlaters speciaal onderwijs en praktijkscholen	€ 48.400	€ 40.250	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000
Project 300+	Geen additionele kosten					
Zittend bestand	€ 157.400	€ 74.500				
Indicering UWV	€ -	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt
Totaal	€ 755.800	€ 219.883	€ 702.333	€ 702.333	€ 702.333	€ 583.333

ZANDVOORT

Pilot	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Arbeidsmatige dagbesteding "De Verbeelding"	€ 50.000	€ 33.333	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000
Beschut werk	€ -	€ -	€ 17.000	€ 17.000	€ 17.000	€ 17.000
Garantiebanen / Wachtlijst Wsw	€ -	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt
Schoolverlaters speciaal onderwijs en praktijkscholen	€ -	€ 4.400	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000
Project 300+	Geen additionele kosten					
Zittend bestand	€ 17.700	€ 10.600				
Indicering UWV	€ -	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt
Totaal	€ 67.700	€ 48.333	€ 194.500	€ 194.500	€ 194.500	€ 194.500

Bij de uitgaven en prognoses voor de komende jaren worden enige kanttekeningen gemaakt.

- Bij de pilot arbeidsmatige dagbesteding is in de periode 2017-2020 vooralsnog uitgegaan van een bedrag op jaar basis van € 254.000. Dit bedrag is afhankelijk van de begroting van de Holding Werkpas.
- De pilot beschut werk is gebaseerd op een jaarlijkse instroom van 7 per jaar voor Haarlem en 1 voor Zandvoort met een maximale verblijfsduur in de voorziening beschut werk van 2 jaar.
- Pilots Garantiebanen/wachtlijst Wsw zijn beiden afgerond.

- Bij de pilots zittend bestand en schoolverlaters worden de kosten gefactureerd 3 a 6 maanden nadat de geleverde prestatie door Agros heeft plaatsgevonden (no cure no pay).
- Bij de pilot schoolverlaters was aanvankelijk rekening gehouden met een jaarlijkse uitgave van € 250.000 voor Haarlem en € 27.500 voor Zandvoort. In de praktijk blijkt een kleinere groep deel te nemen aan de pilot. Ondanks verruiming van de doelgroep wordt toch rekening gehouden met maximale uitgaven per jaar van € 100.000 voor Haarlem en € 10.000 voor Zandvoort.
- Het Koersdocument wordt op dit moment geïmplementeerd en één van de uitgangspunten is dat wij onze klanten weer gaan spreken.